

MÉS INFORMACIÓ

<https://www.lavanguardia.com/encatala/20230913/9222711/zweig-geni-incapac-d-estimar.html>

BIBLIOTECA | ALPICAT
SANT BARTOMEU

Av. Del Parc 280
(Espai La Lluna)
ALPICAT
Tel. 973 73 77 28
Whatsapp 606 127 833

A/e:
biblioteca@alpicat.cat

Web:
<http://www.alpicat.cat/biblioteca>

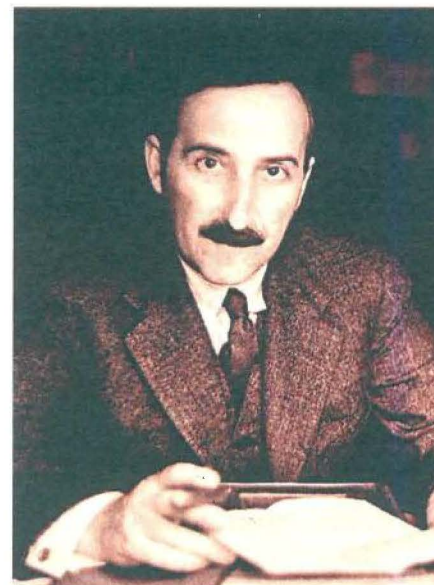
Catàleg Col·lectiu:
<http://argus.biblioteques.gencat.cat>

HORARI

De dilluns a divendres de 8:30 a 20:30
Bústia exterior de retorn de préstec

El proper dia que ens trobarem serà
25/09/2025, 21h
Moderador: Andreu Loncà

STEFAN ZWEIG

Maria Antonieta

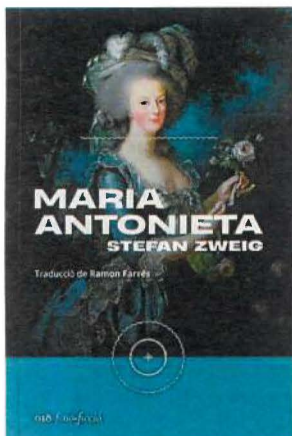
Stefan Zweig va néixer a Viena l'any 1881. Va viure la fi de l'imperi austrohongarès i l'ascens del nazisme. La seva extensa obra inclou novel·la, assaig, poesia, dramatúrgia i la biografia. És en aquesta darrera vessant de la seva producció on Zweig s'erigeix com un autèntic mestre. La seva habilitat per captar la psicologia dels biografats i el talent per trenar la vida amb la història de la qual van ser protagonistes obren el miracle de fer de la Història una matèria viva, orgànica, extraordinà-

riament atractiva per a tota mena de lectors. Després d'un llarg periple fugint del totalitarisme, ell i la seva dona Lotte Altmann decideixen llevar-se la vida a Petrópolis, al Brasil, l'any 1942.

Aquesta és la breu carta de comiat escrita en alemany del seu puny i lletra, però titulada Declaraçao, en què Zweig explica al món les raons del suïcidi.

«Abans que jo, per lliure voluntat i en plena possessió dels meus sentits, abandoni la vida, em sento obligat a complir un darrer deure: agrair des del més íntim a aquest meravellós país, Brasil, que m'hagi ofert a mi i a la meua obra un lloc tan magnífic i acollidor. Cada dia passat aquí hi ha contribuït a estimar més aquest país, en cap altre lloc hauria desitjat reconstruir la meua vida de nou, després que el món del meu propi idioma es va esfondrar i la meua llar espiritual, Europa, es va autodestruir. Però després de fer els seixanta fan falta moltes forces per començar totalment de nou. I les meves estan esgotades per tants anys d'errar sense pàtria. Per això considero millor tancar en el moment oportú i amb actitud drete una vida en què el treball intel·lectual i la llibertat personal m'han donat les alegries més grans i em semblen el més gran bé d'aquesta terra. Salutació a tots els meus amics! Tant de bo arribin a veure l'aurora després d'aquesta llarga nit! Jo, excessivament impacient, m'avanço a tots ells!».

Club de Lectura - Biblioteca Sant Bartomeu

Deixeu-me confessar, d'entrada, que feia molt de temps que no fruïa tant amb una narració. Stefan Zweig ja era un dels meus escriptors realistes predilectes abans que caiguera a les meues mans aquesta biografia novel·lada de Maria Antonieta. Llegit el text, em reafirme: Zweig és un dels grans de la primera meitat del segle XX. No segueix l'ona expansiva de la formidable explosió unísona de Proust i Joyce, però ens ha llegat pàgines memorables i decisives per entendre el seu temps.

Com a autor de biografies, *Maria Antonieta* és probablement el seu text més aconseguit. No és difícil imaginar quins aspectes de l'aventura vital de la dissortada reina de França van atraure la imaginació del novel·lista. Al capdavant, Maria Antonieta va tindre una vida banal –i extremadament privilegiada, això sí–, però la seua tràgica mort la catapultà a la llegenda.

Aquella adolescent austríaca a qui van casar amb el futur Lluís XVI no sabia ben bé on es ficava. El matrimoni, per començar, tarda a consumir-se set anys. Heu llegit bé: set anys. Lluís XVI, home intel·ligent i sensible però indolent i abúlic –“bondadós i poc viril”, resumeix Zweig–, té un problema de fimosi que li dificulta les relacions sexuals. En lloc de solucionar-lo, el bon Capet el procrastina. Com a resultat d'això, Maria Antonieta, en la flor de l'edat, ha de passar la mà per la paret.

Zweig, que no debades és estrictament contemporani de Sigmund Freud, aprofita l'escandalosa circumstància íntima per llançar-hi hipòtesis psicològiques. Diu que la futura reina va sublimar el forçat celibat tot donant solta al seu caràcter. És una dona impulsiva, alegre i juganera, poc reflexiva. Sorprenentment, l'eixutesa marital no la fa buscar-se un amant. En tindrà un anys més tard, quan ja havia sigut mare de quatre fills. Aquest amant tardà, Fersen, serà la seua última companyia emocional abans de la mort.

Zweig, amb mà mestra, ens va narrant la vida de la reina com el que és: un gran guinyol que culminarà en la guillotina. Les festes inacabables a Versalles però també l'odi i la rancúnia popular a París contra la sobirana eixelebrada. Els libels que circulen de mà en mà fan referència als “*fureurs uterines*” de la reina, i li atribueixen tota classe de vel·leïtats libidinoses, incloent-hi el *more lesbico*. El descontentament per la situació econòmica, progressivament degradada, hi focalitza el seu malestar. Llavors se la bateja com a *Madame Dèficit*, i bé, molt estalviadora tampoc era...

En 1789, com és ben sabut, tot això esclatarà en el que anys després coneixerem com la Revolució Francesa. I el rei, per cert? Lluís XVI, alié a tot, és un home que només vol anar de cacera i que no té cap inconvenient a consentir qualsevol caprici de la seua dona. El dia de la presa de la Bastilla, escriu al seu diari “*Rien*” i se'n va a dormir, com sempre, a les deu en punt.

Rien de rien, en efecte. Només la revolta que els costarà el cap, a ell i a Maria Antonieta. Els anys que segueixen assistim a la progressiva degradació de la situació de la família reial. Presoners del poble, han d'abandonar Versalles i els tanquen a les Tulleries. Intenten evadir-se però són enxampats. Els esdeveniments, després, es precipiten: el rei és guillotinat. A la reina l'acusen d'incest amb el seu propi fill, la tanquen a la llòbrega Conciergerie i, finalment, la passen pel sinistre invent de Monsieur Guillotin.

Tot això ho conta Zweig de manera magistral, en una progressió febrilenca. En un esforç herculi d'investigació llegeix totes les cartes, tots els diaris, tots els libels. Per sort, és una època generosament documentada. Si en trau alguna conclusió, no ho sabem. Potser només que la peripècia concreta d'una xiqueta amb el cap ple de pardals, a qui la vida converteix en reina i després hi perd el cap, diu alguna cosa de la vida humana en general. Però haurà de ser el lector qui esbrine quina cosa és.

Joan Garí

La Veu dels Llibres

6 de gener de 2024